

ASIA Vähimmäisrangaistuksen alittaminen

ASIAN VIREILLETULO

Helsingin hovioikeuden presidentti on kirjeellään 9.4.2019 saattanut oikeuskanslerin tietoon valitusasian käsittelyn yhteydessä käyneen ilmi, että Vantaan kärjäoikeus oli 17.9.2018 antamallaan tuomiolla tuominnut vastaajan törkeästä huumausainerikoksesta ja huumausaineen käyttökokeksesta kymmenen kuukauden ehdolliseen vankeusrangaistukseen, vaikka törkeästä huumausainerikoksesta säädetty vähimmäisrangaistus on vuosi vankeutta.

SELVITYS

Hovioikeuden presidentti on ilmoituksensa liitteenä lähettänyt jäljennöksen kysymyksessä olevasta Vantaan kärjäoikeuden 17.9.2018 asiassa antamasta tuomiosta ja hovioikeuden asiassa 29.3.2019 antamasta tuomiosta. Hovioikeus on muuttanut kärjäoikeuden tuomiota siten, että se on tuominnut vastaajan vuoden ja kuukauden ehdolliseen vankeusrangaistukseen eli korottanut hänen rangaistustaan.

Kärjäoikeuden puheenjohtajana asiassa toiminut kärjätuomari on antanut asiasta selvityksensä ja Itä-Uudenmaan kärjäoikeuden laamanni lausuntonsa.

RATKAISU

Arviointi

Vantaan kärjäoikeus on edellä mainitulla kärjätuomarin puheenjohtajalla antamalla tuomiolla tuominnut vastaajan rikoslain 50 luvun 2 §:ssä säädetystä törkeästä huumausainerikoksesta ja mainitun luvun 2a §:ssä säädetystä huumausaineen käyttörikoksesta yhteiseen kymmenen kuukauden ehdolliseen vankeusrangaistukseen. Ensiksi mainitun pykälän mukaan rikosentekijä on tuomittava törkeästä huumausainerikoksesta vankeuteen vähintään vuodeksi. Kärjäoikeus on siten asiassa rangaistusta tuomitessaan alittanut törkeästä huumausainerikoksesta säädetyn vähimmäisrangaistuksen.

Kärjätuomari on selvityksessään kertonut huomanneensa heti tuomion julistamisen jälkeen tehneensä edellä kerrotun virheen. Kun hän ei enää omin keinoin ollut voinut virhettään korjata, oli hän ilmoittamansa mukaan pyytänyt istuntosalissa vielä paikalla ollutta syyttäjää valittamaan tuomiosta.

Kärjäoikeuden laamanni on todennut lausunnossaan, että kärjätuomarin asiassa tekemä selvä virhe on sittemmin hovioikeuden toimesta korjattu, mutta virheen korjaamisesta näyttäisi asiassa aiheutuneen ”tarpeeton muutoksenhakukierros”.

Tuomioistuinlain 9 luvun 1 §:ssä tuomarilta edellytetään virkatoimissaan huolellisuutta. Kärjätuomari on menetellyt huolimattomasti tuomitessaan vastaajan laissa säädettyä vähimmäisrangaistusta lievempään rangaistukseen.

Virantoimituksessa huolimattomuudesta tehty virhe voi olla rangaistava rikoslain 40 luvun 10 §:ssä tarkoitettuna tuottamuksellisena virkavelvollisuuden rikkomisena. Pykälän mukaan rikosvastuu kuitenkin edellyttää, ettei teko sen haitallisuus ja vahingollisuus ja muut tekoon liittyvät seikat huomioon ottaen ole kokonaisuutena arvostellen vähäinen.

Kärjätuomarin tekemä virhe sijoittuu tuomarin tehtävien ydinalueelle eli lainkäyttöratkaisun tekemiseen ja se on ollut omiaan vaarantamaan luottamusta lainkäyttötoiminnan asianmukaisuuteen. Kärjätuomari on kertomansa mukaan virheensä havaittuaan myötävaikuttanut sen korjaamiseen kehottamalla syyttäjää valittamaan tuomiosta. Virheestä aiheutunut vahinko on asiassa jäänyt vähäiseksi virheen korjaututtua säännönmukaisen muutoksenhaun seurauksena, kun syyttäjä oli valittanut tuomiosta hovioikeuteen. Arvioni mukaan kärjätuomarin menettely olisi rikosoikeudellisesti arvioituna tuottamuksellisen virkavelvollisuuden rikkomisen tunnusmerkistössä tarkoitettulla tavalla vähäinen. Kerrotun vuoksi hänen ei ole ollut syytä epäillä syyllistyneen asiassa rikokseen ja hänen menettelyään asiassa on tutkittu vain laillisuusvalvonnallisesti toimituttamatta asiassa esitutkintaa.

Asiassa puheenjohtaja ja lautamiehet ovat yhdessä päätyneet ratkaisuun, joka on tullut kärjäoikeuden tuomioksi. En ole pitänyt aiheellisena ryhtyä tutkimaan asian ratkaisemiseen osallistuneiden lautamiesten menettelyä, sillä he ovat nähdäkseni asiassa saaneet luottaa puheenjohtajana toimineen ammattituomarin laintuntemukseen.

Toimenpiteet

Valtioneuvoston oikeuskanslerista annetun lain 6 §:n 1 momentin mukaan jos virkamies, julkisyhteisön työntekijä tai muu henkilö julkista tehtävää hoitaessaan on menetellyt lainvastaisesti tai jättänyt velvollisuutensa täyttämättä, oikeuskansleri voi antaa asianomaiselle huomautuksen vastaisen varalle, mikäli hän ei harkitse olevan aihetta syytteen nostamiseen.

Annan Itä-Uudenmaan kärjäoikeuden kärjätuomarille vastaisen varalle mainitussa lainkohdassa tarkoitetun huomautuksen hänen virheellisestä menettelystään rangaistusta määrätessä.

Lähetän päätökseni tiedoksi asiasta ilmoittaneelle Helsingin hovioikeuden presidentille.

Asia ei anna aihetta muihin toimenpiteisiini.

Apulaisoikeuskansleri

Mikko Puumalainen

Kansliapäällikkö

Petri Martikainen

OIKEUSKANSLERINVIRASTO
